

Bronowski, Franciszek

Sesja naukowa Film a świadomość historyczna

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 27/3-4, 725

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wowy model nauki krajowej. Autor omówił w nim kolejno zagadnienia związane z procesem formowania się nowego i do dziś aktualnego kształtu nauki polskiej.

Nowa, powojenna rzeczywistość społeczno-polityczna sprawiła, że walka o organizacyjny model nauki polskiej była we wzmiankowanym okresie częścią walki politycznej między obozem zachowawczym a obozem reform. Zdaniem dra Rolbieckiego w omawianych przez niego zmaganiach obóz pierwszy reprezentowali przede wszystkim zrzeszeni w korporacjach uczeni (głównie członkowie PAU), natomiast w skład drugiego obozu antagonistycznego — wchodził obok przedstawicieli centralnej administracji państwowej działacze PPR, PPS, SD, a także rosnąca grupka reformatorsko nastawionych uczonych. Naczelnym hasłem pierwszego obozu była wolność nauki, pojmowana jako swoboda uczonych w sferze działalności dydaktyczno-badawczej oraz jako samorządność środowiska naukowego (autonomia szkół wyższych, rozwój korporacji naukowych i maksymalny ich udział w kierowaniu nauką). Naczelne hasło drugiego obozu — to służba nauki społeczeństwu (podporządkowanie rozwoju nauki celom gospodarczym, kulturalnym, politycznym).

Dr Rolbiecki omówił kolejne, najważniejsze posunięcia obydwu stron i ich ostateczny wynik. Na zakończenie dokonał krótkiego, podsumowującego bilansu dokonań lat 1944–1951 w zakresie organizacji nauki ze szczególnym uwzględnieniem tych, których konsekwencje są obecnie najbardziej aktualne.

Po referacie wywiązała się dyskusja, w której udział wzięli dr dr: J. Różewicz, P. Hübner, H. Horodyska, E. Tomaszewski. Z. Tokarska i mgr A. Biernacki. Pytania i polemika dotyczyły zarówno zagadnień szczegółowych, jak i bardziej ogólnych. Spośród tych ostatnich wymienić należy kwestię poprawności koncepcji referatu i jego tytułu (dr Hübner), kwestię braków w bilansie podsumowującym (dr Horodyska) oraz sprawę nieuwzględnienia mniejszych ośrodków nauki i zbyt małego uwzględnienia warunków politycznych (dr Tokarska). Z kolei dr Tomaszewski podkreślił oryginalność opracowania, odbiegającego od utartych schematów, w jakich zwykle ujmuje się tematykę. Polemizował z drem Hübnerem, przeceniającym, zdaniem dra Tomaszewskiego, korzyści, jakie daje uspołecznienie nauki, a nie doceniającym korzyści, jakie daje jej „etatyzacja”.

Na zakończenie dr Rolbiecki ustosunkował się do poruszanych przez dyskutantów kwestii.

Jan Piskurewicz
(Warszawa)

SESJA NAUKOWA FILM A ŚWIADOMOŚĆ HISTORYCZNA

W dniu 6 maja 1982 roku odbyła się na terenie Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi sesja naukowa: *Film a świadomość historyczna*, zorganizowana przez wspomnianą Szkołę oraz Instytut Teorii i Historii Filmu i Telewizji Uniwersytetu Łódzkiego. Po otwarciu i wprowadzającym zagadnieniu prof. Władysława Jewsiewickiego (PWSFTiT) zostały wygłoszone kolejno referaty: prof. Andrzeja F. Grabowskiego (*Film a metodologia badań historycznych*) oraz doc. Zdzisława Szczepańskiego (*Film a świadomość historyczna*). Poprzedzono je projektem kilkunastu wybranych fragmentów z polskich i zagranicznych (głównie anglosaskich i radzieckich) filmów o tematyce historycznej. Po referatach wywiązała się dość żywa dyskusja, w której wzięli udział historycy, filologowie, przedstawiciele kinematografii oraz pracownicy PWSFTiT. Obrady zamknął i podsumował przewodniczący sesji — prof. W. Jewsiewicki.

Materiały zostaną opublikowane w periodyku PWSFTiT „Acta Filmologica”. Po ich ukazaniu się, na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” poświęcimy obszerniejsze sprawozdanie z sesji, która miała charakter interdyscyplinarny.

Franciszek Bronowski
(Łódź)